

האצת השימוש בגז טבעי בתעשייה וצמצום זיהום האוויר ותיקון החלטת ממשלה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, בהמשך להחלטת הממשלה מספר 352 מיום 05.08.2015 שעניינה "האצת חיבור מפעלי תעשייה לרשת הגז הטבעי", ולאור החשיבות הרבה שרואה הממשלה בשימוש בגז טבעי, והיתרונות של שימוש בו להגברת התחרותיות של המשק ולצמצום זיהום האוויר:

1. להקים צוות בין-משרדי להכנת תכנית להאצת חיבור צרכנים לרשת חלוקת הגז הטבעי (להלן: "התכנית") ולמעקב אחר ביצועה. בראשות הצוות יעמוד מנכ"ל משרד האנרגיה, ובהשתתפות מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה, מנהל רשות הגז הטבעי במשרד האנרגיה, הממונה על התקציבים במשרד האוצר, או נציגיהם. הצוות יזמן גורמים רלוונטיים נוספים לדיונים על פי הצורך.

א. התכנית תכלול את הנושאים הבאים, וזאת מבלי לגרוע מהוראות חוק משק הגז הטבעי, החלטות המועצה לענייני משק הגז הטבעי, כללי והוראות מנהל רשות הגז הטבעי והרישיונות להקמה ולהפעלה של רשתות החלוקה:

(1) מיפוי והגברת הביקוש בקרב צרכני הגז הטבעי הפוטנציאליים לרבות מתקני קוגנרציה, לעידוד חיבור לרשתות חלוקת הגז הטבעי.

(2) ביצוע התאמות בכלי תמרוץ לצרכנים ולחברות חלוקה במטרה להגביר את הביקוש לגז טבעי ולהאיץ את פרישת הקווים.

(3) בחינת הצורך בביצוע שינויים בהליכי תכנון ותיאום תשתיות אל מול חברות תשתית ממשלתיות, וכן אל מול רשויות מקומיות אשר רשתות חלוקת הגז הטבעי עוברות בתחומן, במטרה להאיץ את פרישת הקווים.

(4) לפעול לטובת הסרת חסמים, לרבות חסמים רגולטוריים, לקידום פרישת רשתות החלוקה וחיבור הצרכנים.

(5) פירוט על צעדי הממשלה לעמידה בתחזית שמפרסם משרד האנרגיה, כפי שמופיעה בסעיף 2 להלן.

ב. מנכ"ל משרד האנרגיה יציג לממשלה את התכנית תוך 150 ימים מיום אישור החלטה זו.

2. הממשלה רושמת לפניה את התחזית העדכנית של משרד האנרגיה בנוגע לקצב הפחתת צריכת המזוט במשק בעקבות המעבר לגז טבעי של מפעלים הצורכים מזוט וחתומים כיום על הסכמים עם חברות חלוקת הגז הטבעי, אך טרם חוברו לרשת החלוקה.

מועד	הפחתה בצריכה המזוט במשק בעקבות הסבה לגז טבעי (טון)	סה"כ צריכת מזוט בקרב מפעלים הצורכים היום מזוט וחתומים על הסכם חלוקת גז טבעי (טון)
כיום	-	123,000
עד סוף 2017	33,000	90,000
רבעון ראשון 2018	23,000	67,000
רבעון שני 2018	9,000	58,000
רבעון שלישי 2018	5,000	53,000
רבעון רביעי 2018	32,000	21,000
רבעון ראשון 2019	10,000	11,000
רבעון שני – רביעי 2019	11,000	0

טבלה מפורטת הכוללת צפי חיבור של כל מפעל לרשת חלוקת הגז הטבעי שמורה
במזכירות הממשלה. הטבלה תעודכן ביחס לכלל המפעלים החתומים נכון ליום
1.11.17.

3. הממשלה רושמת לפנייה את הודעת מנהל רשות הגז הטבעי לפיה הוא יפעל באופן
המיטבי בהתאם לסמכויותיו כך שבעלי רישיונות החלוקה יעמדו במועדי החיבור של
המפעלים לרשת חלוקת הגז הטבעי, כמפורט בטבלה השמורה במזכירות הממשלה,
כאמור בסעיף 2 לעיל.

4. שר האנרגיה ידווח לממשלה פעם בשישה חודשים על קצב התקדמות חיבור
המפעלים לגז טבעי אל מול מועדי החיבור של המפעלים, כמפורט בטבלה השמורה
במזכירות הממשלה בהתאם לסעיף 2 לעיל, ויצג תחזית מעודכנת באשר לחיבור
צרכנים פוטנציאליים נוספים. כמו כן, ידווח על עיכובים וחסימים בפריסת רשת
חלוקת הגז הטבעי וחיבור צרכנים, הסיבות לקיומם והדרכים לפתרונם.

5. הממשלה רושמת לפנייה את הודעת הממונה לפי חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008
(להלן: "הממונה" ו"חוק אוויר נקי"), לפיה לאור העיכובים בפריסת רשת חלוקת
הגז הטבעי וחיבור צרכנים אליה, ולאור הצעדים שנקבעו בהחלטת ממשלה זו
להאצת הפריסה והחיבורים כאמור:

א. לעניין מקורות פליטה נייחים, שנקבעו להם תנאים בהיתרי פליטה לפי חוק
אוויר נקי וברישיונות עסק לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 (להלן:
"חוק רישוי עסקים"), ובעל מקור הפליטה חתם עד לתאריך ה-1.11.17 על

הסכם לקבלת שירותי הולכה או חלוקה של גז טבעי, כך שמועד החיבור יחול לא יאוחר מסוף 2019, עם חברת נת"ז או בעל רישיון החלוקה באותו אזור, לפי העניין, אך מקור הפליטה טרם חובר לרשת החלוקה או ההולכה, לפני העניין – בכוונת הממונה לפעול לבחינה ולתיקון של המועדים בתנאים שנקבעו, לעניין עמידה בערכי פליטה לשריפת גז טבעי, באופן שהמועדים שנקבעו יהיו בהתאם למועד חיבורם הצפוי לרשת החלוקה כמפורט בהחלטה זו ולא יאוחר מסוף 2019. תיקון תנאים בהיתר הפליטה או ברישיון העסק ייעשה בכפוף להליכים, לשיקולים ולהוראות לפי חוק אוויר נקי ולפי חוק רישוי עסקים, לפי העניין.

ב. לעניין מקורות פליטה שבעליהם לא חתמו על הסכם לאספקת גז טבעי עם חברת חלוקה או הולכה – לשקול, בעת קבלת החלטות לגביהם, ותוך התחשבות במדיניות הממשלה לעודד שימוש בגז טבעי על פני דלקים אחרים, את הצעדים שנקט בעל מקור הפליטה כדי לעמוד בחובותיו, וכן נסיבות כלליות ופרטניות וביניהן מגבלות חיצוניות שאינן בשליטתו של בעל מקור הפליטה, אשר מנעו ממנו בין היתר לחתום על הסכם כאמור.

6. הממשלה מצהירה על כוונתה להעביר את המשק לצריכת מזוט 0.5% גופרית עד 31.12.19, בהתאם לכל דין, ובהתייחס לבדיקה סביבתית-כלכלית מקיפה שיערוך משרד הכלכלה והתעשייה של השינוי והשפעותיו על המשק והאינטרסים הציבוריים, תוך היוועצות עם בעלי העניין. בהמשך לכך, להטיל על שר הכלכלה והתעשייה:

א. לפנות אל מנכ"ל מכון התקנים לבחינת שינוי בתקן ישראלי 116 מזוט על ידי ועדת התקינה הרלוונטית, בדגש על הפחתת תכולת הגופרית המקסימלית ל-0.5%.

ב. בהמשך לסעיף 6.א' ובכפוף לשינויים שייקבעו בתקן, ככל שיידרשו, לבצע את ההליך הנדרש על פי דין לשם הכרזה על רשמיות תקן 116 מזוט.

7. לאור העיכובים בפריסת רשת חלוקת הגז הטבעי וחיבור צרכנים אליה, ולאור הצעדים שנקבעו בהחלטת ממשלה זו להאצת הפריסה והחיבורים כאמור, לתקן את סעיף 4 בהחלטת ממשלה מספר 529 מיום 06.09.2015 שעניינה "תכנית לאומית לצמצום זיהום אוויר והפחתת סיכונים סביבתיים באזור מפרץ חיפה" לעניין קביעת יעד אזורי לצמצום פליטות מזהמי אוויר מתעשייה במפרץ חיפה כך שבמקום שנת 2018 יהיה שנת 2020.

8. משרד הכלכלה והתעשייה ורשות הגז הטבעי, בהשתתפות המשרד להגנת הסביבה, יערכו כנסי הסברה לתעשייה בהם תוצג מדיניות הממשלה, כפי שנקבעה בהחלטה זו, והשלכותיה.

דברי הסבר

רקע כללי

1. הטמעת הגז הטבעי במשק הינה סוגיה אסטרטגית. ממשלת ישראל בהובלת משרד האנרגיה מקדמת הנחת תשתית גז טבעי, בין היתר באמצעות בעלי רישיונות החלוקה הפועלים מטעם רישיון שניתן על ידי רשות הגז במסגרת מכרז, ופעילותם מוסדרת בחוק הגז הטבעי התשס"ב-2002.
2. משרדי ממשלה רבים שותפים למטרה להאיץ את הטמעת הגז הטבעי במשק הישראלי. לגז הטבעי יש תועלות חיוביות במונחי תועלת כלכלית לצרכני הגז, הגדלת הכנסות המדינה, עצמאות אנרגטית ותועלות סביבתיות ומכאן חשיבותו. חשיבות זו קיבלה ביטוי, בין היתר, בהחלטת ממשלה מספר 352 מיום 05.08.2015 שעניינה "האצת חיבור מפעלי תעשייה לרשת הגז הטבעי".
3. בהוראות שנותן המשרד להגנת הסביבה בהיתרי פליטה לפי חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008 (להלן: "חוק אוויר נקי") וברישיונות עסק לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 (להלן: "חוק רישוי עסקים") נקבעים ערכי פליטה מותרים לפליטת מזהמים מהארובה עבור שריפה של הדלקים השונים.
4. הדלק המרכזי ששימש בעבר את בתי העסק בישראל היה מזוט. עם קידום תשתיות הגז הטבעי בישראל החלה מגמה להסבה של מתקנים לשריפת גז טבעי, כאשר ניתן לראות כי מהפכת הגז הטבעי בישראל באה לידי ביטוי בשינויים דרמטיים בתמהיל צריכת הדלק המשקית. בפרט, צריכת המזוט צונחת בעקביות בעשור האחרון בהתאם להתבססות הולכת וגוברת על גז טבעי, כאשר תוך עשור הצטמצמה צריכת המזוט בישראל בכ-80% לכדי כ-330 אלף טון מזוט בלבד בשנת 2016 לעומת כ-1.7 מיליון טון מזוט בשנת 2006.
5. במסגרת עבודת מטה שנערכה מול רשות הגז הטבעי בשנת 2014 בעניין מועדי פריסת רשת ההולכה והחלוקה של הגז הטבעי, קבע המשרד להגנת הסביבה מדיניות אסדרה לפיה לבעל מקור פליטה אשר יציג הסכם לאספקת גז טבעי למקור הפליטה שבבעלותו עד לינואר 2017, יקבעו מועדים דחויים לעמידה בערכי פליטה לשריפת גז טבעי בהתאם למועד אספקת הגז ולא יאוחר מינואר 2017 כאמור.
6. עשרות מפעלים צרכני מזוט חתמו על הסכם חלוקה עם בעלי רישיונות החלוקה במטרה להתחבר ולהסב את מפעלם לצריכת גז טבעי וחלקם החלו בביצוע הסבות לרבות תכנון, השקעות בתשתית, רכש ציוד, עמידה בדרישות בירוקרטיות ורגולטוריות רבות ומשתנות.
7. עם זאת, נכון להיום, ברחבי הארץ ישנם עיכובים בהשוואה ללוחות הזמנים המתוכננים לפריסת תשתית הגז הטבעי. כתוצאה מהעיכוב בפריסת רשת חלוקת הגז הטבעי, עשרות מפעלים נמצאים בהפרה של היתרי הפליטה שלהם.

סעיף 2

8. הטבלה המפורטת בסעיף מבוססת על הסכמי החלוקה שנחתמו על ידי צרכני המזוט והצריכה שמופיעה בהם היא משנת הצריכה האחרונה לפני חתימת ההסכם – דהיינו לפני שנה עד שלוש שנים. על כן, מדובר בהערכות ולא בנתוני צריכה עדכניים.

סעיף 5

9. לאור העיכובים בפריסת רשת חלוקת הגז הטבעי וחיבור צרכנים אליה, הדיונים הממשלתיים בנושא ולאור הצעדים שנקבעו בהחלטת ממשלה זו להאצת הפריסה והחיבורים כאמור, הודיע הממונה לפי חוק אוויר נקי לממשלה כי לעניין בעלי מקורות פליטה נייחים אשר חתמו עד ליום

1.11.17 על הסכם לאספקה של גז טבעי, אך טרם חוברו לרשת החלוקה או ההולכה, בכוונתו לפעול לבחינה ולתיקון של המועדים בתנאים שנקבעו, לעניין עמידה בערכי פליטה לשריפת גז טבעי, באופן שהמועדים שנקבעו יהיו בהתאם למועד חיבורם הצפוי לרשת החלוקה כמפורט בהחלטה זו ולא יאוחר מסוף 2019.

10. תיקון תנאים בהיתר הפליטה או ברישיון העסק ייעשה בכפוף להליכים, לשיקולים ולהוראות לפי חוק אוויר נקי ולפי חוק רישוי עסקים, לפי העניין.

11. עוד הודיע הממונה כי בעת קבלת החלטות לגבי מקורות פליטה שבעליהם לא חתמו על הסכם לאספקת גז טבעי עם חברת חלוקה ישקלו, הצעדים שנקט בעל מקור הפליטה כדי לעמוד בחובותיו, וכן נסיבות כלליות ופרטניות וביניהן מגבלות חיצוניות שאינן בשליטתו של בעל מקור הפליטה, אשר מנעו ממנו בין היתר לחתום על הסכם כאמור, והכל תוך התחשבות במדיניות הממשלה לעודד שימוש בגז טבעי על פני דלקים אחרים.

סעיף 6

12. על מנת לצמצם את זיהום האוויר בתקופת הביניים, הממשלה מצהירה על כוונתה להעביר את המשק לצריכת מזוט 0.5% גופרית עד 31.12.19. בעקבות ההסבה צפויה הפחתה של 50% בפליטות תחמוצת הגופרית (SO₂). הפחתה זו מתרגמת לתועלת של 583 נח/טון בעלות של 343 נח/טון כתוצאה מייקור עלויות הדלק.

סעיף 7

13. החלטת ממשלה מספר 529 מיום 06.09.2015 שעניינה "תכנית לאומית לצמצום זיהום אוויר והפחתת סיכונים סביבתיים באזור מפרץ חיפה" קובעת יעד אזורי לצמצום פליטות מזהמי אוויר מתעשייה במפרץ חיפה. יעד זה מבוסס בין היתר על נתונים שהועברו ממשד האנרגיה וממפעלים שהחזיקו בידיהם חוזים חתומים לאספקת גז, שהצביעו על כך שכלל המפעלים שאמורים להיות מחוברים לגז טבעי יחוברו עד לסוף שנת 2017. לאור העיכובים בפריסת רשת חלוקת הגז הטבעי, והצעדים שנקבעו בהחלטת ממשלה זו להאצת הפריסה והחיבורים, נמצא צורך לתקן את מועד העמידה ביעד האזורי לצמצום פליטות מזהמי אוויר מתעשייה במפרץ חיפה לשנת 2020 במקום שנת 2018.

תקציב

אין השפעה תקציבית

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין השפעה על מצבת כח האדם

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר הכלכלה והתעשייה, השר להגנת הסביבה, ושר האנרגיה מסכימים להצעה

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת הממשלה מספר 352 מיום 05.08.2015

החלטת ממשלה מספר 529 מיום 06.09.2015

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב

סיווגים

סיווג ראשי : 01 ביצועי

סיווג משני : 03 הנעת תהליך

תחום פעולה עיקרי : כלכלה וחברה

תחום פעולה משני : תשתיות וסביבה

מוגש על ידי ראש הממשלה
ועל ידי שר הכלכלה והתעשייה
ועל ידי השר להגנת הסביבה
ועל ידי שר האנרגיה

כ"ח בתשרי התשע"ח

18 באוקטובר 2017

היועצת המשפטית

ירושלים, כ"ז בתשרי, התשע"ח

17 באוקטובר, 2017

סימוכין: 0859282577

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים**נושא הצעת ההחלטה: האצת השימוש בגז טבעי בתעשייה וצמצום זיהום האוויר****תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:**

תכליתה של הצעת ההחלטה להאיץ את השימוש בגז טבעי בתעשייה, ולהביא לצמצום זיהום האוויר.

לסעיפים 1-4 להצעה-

מוצע להקים צוות בין-משרדי להכנת תכנית להאצת חיבור צרכנים לרשת חלוקת הגז הטבעי (להלן: "התכנית") ולמעקב אחר ביצועה, כמפורט בהצעת ההחלטה.

לצד הקמת הצוות וקביעת תפקידיו, מוצע כי הממשלה תרשום לפנייה את התחזית העדכנית של משרד האנרגיה בנוגע לקצב הפחתת צריכת המזוט במשק בעקבות המעבר לגז טבעי של מפעלים הצורכים מזוט ותחומים כיום על הסכמים עם חברות חלוקת הגז הטבעי, אך טרם חוברו לרשת החלוקה, וכן תקבל עדכונים עיתיים בנושא.

לצד הטבלה המפרטת את התחזית הכללית, שמורה בזכירות הממשלה טבלה מפורטת, הכוללת צפי חיבור של כל מפעל לרשת חלוקת הגז הטבעי. הטבלה המפורטת הכוללת את נתוני המפעלים עצמם אינה מצורפת לנוסח הצעת ההחלטה המפורסם ברבים מטעמים הנוגעים לסודות מסחריים או מקצועיים של המפעלים.

לסעיף 5 -

כמפורט בדברי ההסבר להצעת ההחלטה, עשרות מפעלים צרכני מזוט חתמו על הסכם חלוקה עם בעלי רישיונות החלוקה, במטרה להתחבר ולהסב את מפעלם לצריכת גז טבעי, וחלקם החלו בביצוע הסבות לרבות תכנון, השקעות בתשתית, רכש ציוד ועוד. עם זאת, נכון להיום, קיימים עיכובים בהשוואה ללוחות הזמנים המתוכננים לפריסת תשתית הגז הטבעי ברחבי הארץ.

כתוצאה מהעיכוב בפריסת רשת חלוקת הגז הטבעי, עשרות מפעלים אשר חתמו על הסכם לקבלת שירותי הולכה או חלוקה של גז טבעי, נמצאים בהפרה של היתרי הפליטה שלהם לפי חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008 (להלן – לחוק אוויר נקי) או של רישיונות העסק שלהם לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968. על מנת לתת מענה למצב שנוצר, מוצע לרשום את הודעת הממונה על חוק אוויר נקי (להלן – הממונה), לפיה הממונה יפעל לבחינה ולתיקון של המועדים בתנאים שנקבעו לעניין עמידה בערכי פליטה לשריפת גז טבעי, באופן שהמועדים שנקבעו יהיו בהתאם למועד חיבורם הצפוי לרשת החלוקה כמפורט בהחלטה זו, ולא יאוחר מסוף 2019. מודגש כי תיקון תנאים בהיתר הפליטה או ברישיון העסק ייעשה בכפוף להליכים, לשיקולים ולהוראות לפי חוק אוויר נקי ולפי חוק רישוי עסקים, לפי העניין. האמור יחול גם על מפעלים אשר יחתמו על הסכם לקבלת שירותי הולכה או חלוקה של גז טבעי עד ליום 1.11.17.

בכל הנוגע למפעלים אשר לא חתמו על הסכם למתן שירותי הולכה או חלוקה של גז טבעי כאמור, ואשר נתונים לרגולציה סביבתית, נרשמת הודעת הממונה לפיה ישקול, בעת קבלת החלטות לגביהם, ותוך התחשבות במדיניות הממשלה לעודד שימוש בגז טבעי על פני דלקים אחרים, את הצעדים שנקט בעל מקור הפליטה כדי לעמוד בחובותיו, וכן נסיבות כלליות ופרטניות, וביניהן מגבלות חיצוניות שאינן בשליטתו של בעל מקור הפליטה, אשר מנעו ממנו בין היתר לחתום על הסכם כאמור.

לסעיף 6 -

בד בבד עם הצעדים המתוארים לעיל, מוצע להצהיר על כוונת הממשלה להעביר את המשק לצריכת מזוט 0.5% גופרית עד 31.12.19, בהתאם לכל דין, ובהתייחס לבדיקה סביבתית-כלכלית מקיפה של השינוי והשפעותיו על המשק והאינטרסים הציבוריים, שיערוך משרד הכלכלה תוך היוועצות עם בעלי העניין.

היועצת המשפטית

בהמשך לכך, שר הכלכלה יפנה אל מנכ"ל מכון התקנים לבחינת שינוי בתקן ישראלי 116 מזוט על ידי ועדת התקינה הרלוונטית, בדגש על הפחתת תכולת הגופרית המקסימלית ל-0.5%, הכל בהתאם להוראות חוק התקנים.

בהמשך לכך, ובכפוף לשינויים שייקבעו בתקן כאמור, ככל שיידרשו, יבוצע ההליך הנדרש על פי דין לשם הכרזה על רשמיות תקן 116 מזוט.

לסעיף 7 –

לאור מכלול הוראות הצעת ההחלטה, מוצע לתקן את סעיף 4 בהחלטת ממשלה מספר 529 מיום 06.09.2015 שעניינה "תכנית לאומית לצמצום זיהום אוויר והפחתת סיכונים סביבתיים באזור מפרץ חיפה", הכל כמפורט בהצעה ובדברי ההסבר לה.

לסעיף 8 –

מוצע להטיל על הגורמים הרלוונטיים לערוך כנסי הסברה לתעשייה בהם תוצג מדיניות הממשלה, כפי שנקבעה בהחלטה זו, והשלכותיה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

בשים לב לאמור לעיל, ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

לא רלוונטי.

עמדת היועצים המשפטיים של המשרדים שהשרים העומדים בראשם מגישים את הצעת ההחלטה:

בשים לב לאמור לעיל, אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה. עמדה זו מתואמת עם היועצים המשפטיים של משרד האנרגיה, המשרד להגנת הסביבה ומשרד הכלכלה.

יעל כהן ע"ד

סגנית בכירה ליועצת המשפטית

מוכירות הממשלה

החלטה מספר 529 של הממשלה מיום 06.09.2015.

529. תכנית לאומית לצמצום זיהום אוויר והפחתת סיכונים סביבתיים באזור מפרץ חיפה

מחליטים:

1. לאשר תכנית לאומית לצמצום זיהום אוויר ולהפחתת סיכונים סביבתיים לאזור מפרץ חיפה (להלן – "התכנית" או "התכנית הלאומית"), לאור ייחודיות בנתונים הסביבתיים באזור זה, בשל ריבוי יחסי של מקורות פליטה נייחים מהתעשייה באזור מפרץ חיפה, בשל נתונים על כמות גבוהה במיוחד של פליטות מזהמים אורגניים נדיפים ועומס מצטבר של פליטות מזהמים נוספים לאוויר באזור זה, בשל כמויות גדולות של חומרים מסוכנים המאוחסנים ומשמשים באותו אזור ולאור עיקרון הזהירות המונעת בהתחשב בנתוני תחלואה עודפת, באותו אזור.

2. לאשר, לפי הצעת השר להגנת הסביבה, את החלקים בתכנית המפורטים בפרקים א' ו-ב' להחלטה זו, כעדכון לתכנית הלאומית למניעה ולצמצום של זיהום האוויר בישראל, אשר אושרה בהחלטת הממשלה מס' 707 מיום 25.08.2013, בהתאם לסעיף 5 לחוק אוויר נקי, התשס"ח-2008 (להלן – "חוק אוויר נקי").

3. לעניין החלטה זו, אזור מפרץ חיפה הינו שטח הרשויות המקומיות החברות באיגוד ערים (אזור מפרץ חיפה – הגנת הסביבה), לפי צו איגוד ערים (אזור מפרץ חיפה – הגנת הסביבה), התשל"ט-1978.

פרק א': צעדים להפחתת זיהום אוויר באזור מפרץ חיפה

4. לקבוע יעד אזורי לצמצום פליטות מזהמי אוויר מתעשייה במפרץ חיפה, כמפורט להלן:

המזהם	הפחתת הפליטה של המזהם בשנת
-------	----------------------------

מזכירות הממשלה

<u>2018 ביחס לפליטתם בשנת 2014</u>		
<u>באחוזים</u>	<u>בטון לשנה</u>	
75%	1200	גופרית דו חמצנית SO ₂
12%	300	תחמוצות חנקן NO _x
50%	180	חלקיקים נשימים עדינים PM _{2.5}
48%	850	מזהמים אורגניים נדיפים NMVOC

5. במטרה להפחית זיהום אוויר הנובע מתעשייה וממקורות פליטה נייחים נוספים באזור מפרץ חיפה, להטיל על השר להגנת הסביבה:

א. להשלים את הליך העדכון של הדרישות הסביבתיות לפי חוק אוויר נקי למקורות הפליטה הנייחים העיקריים הפולטים תרכובות אורגניות נדיפות באזור מפרץ חיפה, כך שיחויבו לפעול בטכניקה המיטבית הזמינה לצמצום פליטות אלו.

ב. להגביר את הפיקוח על מקורות פליטה נייחים באזור מפרץ חיפה באמצעות הגדלת מספר סיורי הפיקוח, מספר בדיקות הפתע בארובות ומספר בדיקות הפתע לדליפות מרכיבי ציוד במפעלים.

ג. לדרוש מכל תחנות הדלק באזור מפרץ חיפה המנפקות בנזין להתקין ולהפעיל עד ליום 31.12.2015 מערכות להשבת אדי דלק למיכלי הדלק של התחנה בעת תדלוק כלי רכב. השר להגנת הסביבה רשאי להחריג תחנות דלק שלגביהן השתכנע כי אינן ערוכות להחלת החובה האמורה במועד האמור.

לצורך ביצוע הפעולות האמורות בסעיף זה להסדרה ופיקוח על התעשייה, יקצה מתקציבו המשרד להגנת הסביבה סך של 6 מיליון ש"ח בשנים 2015-2016 ובכל אחת מהשנים 2017-2020.

6. במטרה להפחית זיהום אוויר הנובע משריפת דלק בדודי קיטור באזור מפרץ חיפה וכדי לעודד את השימוש בגז טבעי –

א. להקים צוות עבודה משותף בראשות מנהל מינהל סביבה ופיתוח בר-קיימא במשרד הכלכלה ובהשתתפות נציגי המשרד להגנת הסביבה, מרכז ההשקעות במשרד הכלכלה, רשות הגז הטבעי במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים (להלן – משרד האנרגיה), אגף התקציבים במשרד האוצר ומנהל התכנון במשרד האוצר (להלן – "הצוות").

ב. הצוות יפעל בשיתוף עם הרשויות המקומיות באזור מפרץ חיפה ועם התאחדות התעשיינים.

ג. הצוות יפעל לעידוד הסבתם של כל דודי הקיטור באזור מפרץ חיפה לשימוש בגז טבעי, ויבצע מעקב אחר פעולות כאמור. הצוות יפעל, בין היתר, לעדכון ערכי הסף המותרים לפליטה לאוויר של מזהמים מדודי הקיטור באופן שיעודד שימוש בדלק נקי יותר, לרבות גז טבעי.

ד. סיוע למימון עלויות חיבור למערכת חלוקת גז טבעי ולמימון עלויות הסבת מערכות פנימיות במפעל לשימוש בגז טבעי ינתן לפי הוראת המנהל הכללי של משרד הכלכלה מס' 4.5 בנושא מיום 22.06.2015 ולפי הקריטריונים הקבועים שמפורסמים לפיה מעת לעת.

7. בהמשך להחלטת הממשלה מס' 146 מיום 28.6.2015 בנושא קידום הסוגיה האסטרטגית "פיתוח כלכלי-אזורי", כנגזרת מהערכת המצב האסטרטגית כלכלית-חברתית לממשלה (להלן – "החלטה מס' 146"):

א. להטיל על המנהל הכללי של משרד הכלכלה להקים צוות היגוי בראשותו ובהשתתפות נציגים מהמשרד להגנת הסביבה, משרד הבריאות, משרד האנרגיה, משרד ראש הממשלה, מינהל התכנון ומשרד האוצר (להלן – "צוות ההיגוי").

ב. צוות ההיגוי יפעל בשיתוף עם נציגי הרשויות המקומיות באזור, נציגים מהאקדמיה, מארגוני התעשיינים ומהציבור.

ג. צוות ההיגוי יזמין מחקר על אפשרויות פיתוח בר קיימא של

התעשייה באזור מפרץ חיפה לאור היעד האזורי לצמצום פליטות מזהמי אוויר מתעשייה והמגבלות על פליטת מזהמים לסביבה שנקבעו לפי החלטה זו, ויצג לממשלה, עד ליום 01.09.2016, הצעות לחלופות פיתוח עתידיות לאזור מפרץ חיפה אשר יעמדו ביעדים ובמגבלות האמורים. ככל שההצעות נוגעות לתכנון ולבנייה, הן יוצגו קודם לכן למועצה הארצית לתכנון ולבנייה.

8. במטרה להפחית זיהום אוויר הנובע מכלי רכב באזור מפרץ חיפה:

א. הממשלה רושמת לפנייה את מסמך ההבנות מיום 26.08.2015 בין מנכ"ל משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה ומנכ"ל עיריית חיפה בנושא "אזור אוויר נקי בחיפה", לצורך קידום הקמתו של אזור מוגבל תנועה לרכבי דיזל מזהמים בחיפה.

ב. להטיל על השר להגנת הסביבה, בהתייעצות עם שר התחבורה והבטיחות בדרכים (להלן – שר התחבורה), להפעיל פרויקט חלוץ לעידוד וסבסוד של התקנות מסנני חלקיקים ברכבי דיזל באזור מפרץ חיפה. לצורך כך, יקצה מתקציבו המשרד להגנת הסביבה סך של 11.5 מיליון ש"ח בשנת 2016.

ג. להטיל על השר להגנת הסביבה לסייע בפרויקט חלוץ להפחתת פליטות ממשאיות איסוף אשפה בחיפה, באמצעות תמיכה בהתקנת מסנני חלקיקים וברכש משאיות המונעות באמצעות גז טבעי, עד ליום 31.12.2015 בסכום כולל של 11 מיליון ש"ח.

ד. להטיל על שר התחבורה, בהתייעצות עם השר להגנת הסביבה ועם שר האנרגיה להפעיל ולתמוך בפרויקט חלוץ להפעלה של לא פחות משלושים אוטובוסים עירוניים המונעים באמצעות גז טבעי דחוס שישמשו לתחבורה ציבורית באזור מפרץ חיפה. לצורך כך, יוקצה למשרד התחבורה סך של 5 מיליון ש"ח בשנים 2015-2016. ככל שתהיינה עלויות שוטפות נוספות על הסכום האמור לצורך ביצוע סעיף זה, התקציב למימון יוקצה מתקציב מנהלת תחליפי נפט לתחבורה במשרד ראש הממשלה.

ה. להטיל על החשבת הכללית במשרד האוצר ועל המנהל הכללי של המשרד להגנת הסביבה, בהתייעצות עם המנהל הכללי של משרד התחבורה, לפעול להפחתת תעריפי נסיעת משאיות במנהרות הכרמל שתחול לכל המאוחר החל מיום 31.12.2015 ולפחות עד ליום 31.12.2020. המשרד להגנת הסביבה יממן

מתקציבו את העלויות לביצוע סעיף זה, ככל שיהיו כאלו.

ו. להטיל על שר התחבורה, בתיאום עם שר האוצר, להקנות זכות ציבורית ל-500 מוניות מיוחדות המונעות בהנעה חשמלית מלאה תמורת מחצית מהאגרה שנקבעה בסעיף 14 לפקודת התעבורה, ולקבוע כללים לזכאות לתשלום אגרה מופחתת כאמור.

9. במטרה להפחית זיהום אוויר הנובע מפעילות כלי שיט בנמלי ישראל ובכלל זה בנמל חיפה, להטיל על שר התחבורה, בתיאום עם השר להגנת הסביבה:

א. לקבוע בתקנות חובות על הפעלת כלי שיט, בהתאם לאמור בנספח השישי לאמנה הבינלאומית למניעת זיהום ים מכלי שיט (1973), כפי שתוקנה על-ידי הפרוטוקול משנת 1978, שעניינו מניעת זיהום אוויר מאוניות, ושאוּמץ על ידי הארגון הימי הבינלאומי בשנת 2005; תקנות כאמור יועברו לאישור הכנסת עד ליום 31.12.2017.

ב. לבחון הטלת חובות על-בסיס הדירקטיבה האירופית 1999/32/EC על עדכוניה, לעניין הפחתת תכולת גופרית בדלקים לכלי שיט, כולה או חלקה, בהתחשב בבחינת התועלת הסביבתית אל מול שיקולים כלכליים נוספים.

ג. לפעול להקמת תשתית לחיבור כלי שיט למתח חשמל מהחוף בעת עגינה בנמלי הים החדשים בחיפה ובאשדוד באופן שיצמצם את הצורך בהפעלת המנועים המזהמים בעת עגינה, ובהתאם לכל דין.

פרק ב': צעדים להגברת הניטור הסביבתי ולהרחבת בסיס הידע הסביבתי והבריאותי

10. במטרה להרחיב את בסיס המידע לגבי זיהום אוויר באזור מפרץ חיפה, להטיל על השר להגנת הסביבה:

א. לשפר את הניטור הרציף של מזהמי האוויר במפרץ חיפה באמצעות שיפור הפריסה של תחנות הניטור הקיימות והוספת תחנות ניטור ניידות ומכשירי מדידה.

ב. להכפיל את היקף דיגומי האוויר התקופתיים במפרץ חיפה על-ידי הגדלת מספר הדיגומים, מספר נקודות הדיגום ומספר המזהמים הנמדדים.

לצורך ביצוע הפעולות האמורות בסעיף זה, יקצה מתקציבו המשרד להגנת הסביבה סך של 9.2 מיליון ש"ח בשנים 2015-2016, וכן סך של 7.2 מיליון ש"ח בכל אחת מהשנים 2017-2020.

11. במטרה להרחיב את המידע הבריאותי, אשר ישמש בסיס לקביעת מדיניות וסדרי עדיפויות בנושא הגנה על בריאות הציבור מזיהומים סביבתיים –

א. להטיל על שר הבריאות לגבש תכנית להקמת מערך איסוף, עיבוד וניתוח נתוני תחלואה והקשר שלהם לזיהומים סביבתיים, אשר תכלול את פירוט תוצרי המערך ואת המשאבים הנדרשים להקמתו ולתפעולו, ולהגישה לאישור הממשלה עד ליום 31.10.2015. משרד האוצר ומשרד הבריאות יגבשו את המענה התקציבי לתכנית.

ב. להטיל על השר להגנת הסביבה, בהתייעצות עם שר הבריאות, לפרסם קולות קוראים למימון מחקרים וסקרים אפידמיולוגיים לבדיקת הקשרים בין מרכיבים שונים ורמות שונות של זיהום האוויר במפרץ חיפה לבין תחלואה במחלות שונות בקבוצות אוכלוסייה שונות ובאזורים שונים. לצורך כך, יקצה מתקציבו המשרד להגנת הסביבה סך של 9 מיליון ש"ח בשנים 2015-2016.

12. במטרה להרחיב את בסיס המידע לגבי השפעת הזיהום הסביבתי על מדיות הסביבה השונות והמערכות האקולוגיות השונות באזור מפרץ חיפה, להטיל על השר להגנת הסביבה לגבש תכנית מחקרים וסקרים בנושא זה ולפרסם קולות קוראים למימון מחקרים וסקרים כאמור. לצורך כך, יקצה מתקציבו המשרד להגנת הסביבה סך של 5 מיליון ש"ח לשנים 2015-2016.

פרק ג': הפחתת סיכוני חומרים מסוכנים ושיפור איכות הסביבה באזור מפרץ חיפה

13. במטרה להרחיב את בסיס המידע לגבי סיכוני חומרים מסוכנים באזור מפרץ חיפה, להטיל על השר להגנת הסביבה לבצע עד ליום 31.12.2016, סקר סיכונים מצרפי במפרץ חיפה בנוגע למפעלים ולמתקנים העוסקים בחומרים מסוכנים באזור מפרץ חיפה ולשינוע של החומרים המסוכנים מהמפעלים והמתקנים במפרץ חיפה ואליהם. לצורך כך, יקצה מתקציבו המשרד להגנת הסביבה סך של 5 מיליון ש"ח בשנים 2015-2016.

14. במטרה להפחית את הסיכון מאירועי חומרים מסוכנים באזור מפרץ חיפה ולהרחיק גורמי סיכון מריכוזי אוכלוסייה, להטיל על שר האוצר לבצע הערכה כלכלית לפינוי חוות הדלקים של חברת תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ בקרית חיים ופעילות המכלים בנמל הדלק והעתקתן לאזור המרוחק יותר מאוכלוסיה, בשטחים החקלאיים שממזרח למתחם בתי הזיקוק (המתחם המכונה "קרקעות הצפון"), וזאת במסגרת ההליך התכנוני ובכפוף להשאת יכולת פריקה וטעינה של מוצרי דלק בנמל, ויעביר את עמדתו המנומקת למשרד להגנת הסביבה, למשרד האנרגיה ולמשרד הפנים עד ליום 31.12.2015.

פרק ד': שקיפות והנגשת מידע לציבור

15. במטרה להגביר את נגישותו של הציבור למידע מעודכן ומהימן בנוגע לאיכות האוויר באזור מפרץ חיפה, לפעולות הממשלה לפי החלטה זו וכדי להגביר את השקיפות בנושאים אלו, להטיל על השר להגנת הסביבה –

א. להעמיד לרשות הציבור באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה תשתית ידע זמינה, נגישה וברורה, ובה עדכונים עיתיים בדבר מקורות הפליטה ומצב איכות האוויר באזור מפרץ חיפה, לרבות פירוט החומרים הנפלטים לאוויר וההשפעות הבריאותיות שלהם, וכן מידע בדבר פעולות היערכות ומניעה של אירועי חירום ומידע שימושי לשעת חירום.

ב. לפרסם באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה –

(1) אחת לשנה, דוח סיכום פעולות פיקוח ואכיפה שבוצעו באותה השנה, אשר יכלול סיכום של סיורי הפיקוח, של תוצאות בדיקות הפתע ושל פעולות האכיפה שבוצעו על-ידי המשרד להגנת הסביבה.

(2) אחת לרבעון, בשבוע העוקב לתחילתו של כל רבעון, דוח על יישום התכנית המתאר את ההתקדמות בביצועה ואת הצעדים שננקטו באותה השנה ליישומה במשך חמש השנים הקרובות.

פרק ה': כללי

16. לצורך מימוש מיטבי של מטרות החלטה זו, רשאים השר להגנת הסביבה ושר האוצר, בהסכמה, לשנות את החלוקה של התקציב

המוקצה לתכנית הלאומית, בין הצעדים ובין השנים המפורטים בהחלטה זו, בנוגע לסעיפי ההחלטה אשר נמצאים באחריות השר להגנת הסביבה, וככל שמדובר בסעיף באחריות שר אחר גם בהסכמתו של אותו השר, והכל בכפוף להוראות חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985. השר להגנת הסביבה יעדכן את הממשלה בדבר שינוי כאמור.

17. ועדת המעקב שהוקמה בהחלטת הממשלה מס' 707 מיום 25.08.2013, תעקוב אחר יישום התכנית הלאומית למניעה ולצמצום של זיהום אוויר באזור מפרץ חיפה כחלק מהמעקב אחר יישום התכנית הלאומית למניעה וצמצום של זיהום האוויר בישראל, אשר אושרה בהחלטת הממשלה האמורה ולפי אותן ההוראות, בשינויים המחויבים.